

Kulttuurilautakunta 23.05.2023 § 27

§ 27

Lausunto valtuustoaloitteeseen purkutaidetapahtumien mahdollistamiseksi Espoossa

Valmistelijat / lisätiedot:
Kasvi Tiina
Koskela Katja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kulttuurijohtaja Tommila Susanna

Kulttuurilautakunta antaa valtuutettu Juri Aaltosen ja 21 muun valtuutetun 20.3.2023 jättämään valtuustoaloitteeseen purkutaidetapahtumien mahdollistamiseksi Espoossa selostusosan mukaisen lausunnon.

Käsittely

Suomalainen Paateron kannattamana teki seuraavan muutosesityksen:

Muutetaan lausunnon kohta: "Lautakunta ei näe tarkoituksenmukaisena edetä asiassa ilman tarkempaa selvitystä purkutaidetapahtumien kestävästä ja turvallisesta toimintamallista Espoossa." muotoon: "Lautakunta näkee tarkoituksenmukaisena jatko selvittää Espoon kaupungin mahdollisuuksia toimia tulevaisuudessa yhteistyökumppanina vastaavanlaisissa purkutaidetapahtumahankkeissa kestävästi ja turvallisesti."

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Suomalaisen ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kulttuurilautakunnan hyväksyneen sen.

Päätös

Valtuustoaloite ja sen tausta

Juri Aaltosen ja 21 muun valtuutetun 20.3.2023 jättämässä valtuustoaloitteessa esitetään, että Espoon kaupunki etsii keinoja kannustaa ja tukea ilman kustannuksia Hartela Etelä-Suomi Oy:tä toteuttamaan Olarissa purkutaidetapahtuman ostamallaan tonteilla. Lisäksi valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupunki selvittää mahdollisuudet osoittaa kaupungin omistuksessa olevia purettavaksi päätettyjä ja/tai muutoin tyhjillään olevia kiinteistöjä purkutaidetapahtumien käyttöön.

Elinkeino- ja kilpailukykyjaosto hyväksyi 6.3. kokouksessaan yksimielisesti jäsen Aaltosen esityksestä seuraavan toivomuksen: "Elinkeino- ja kilpailukykyjaosto toivoo, että ostaja selvittäisi purkutaidetapahtuman järjestämistä rakennuksissa ennen purkamista."

Valtuustoaloitteessa todetaan aloitteen taustaksi, että Espoon elinkeino- ja kilpailukykyjaos on myynyt 6.3.2023 päätöksellä Olarin Avaruuskadulta kaksi asuintonttia Hartela Etelä-Suomi Oy:lle. Myydyillä tonteilla sijaitsee tällä hetkellä asumattomia entisiä opiskelijakerrostaloja.

Purkutaidetapahtuman tavoitteena on saada tyhjiillään oleva tila hyödylliseen käyttöön. Purkutaidetapahtumalla tarkoitetaan purkamista odottavaan hylättyyn rakennukseen toteutettavia taideteoksia ja niiden muodostaman taidekokonaisuuden näyttelyä. Esimerkiksi Keravalla on järjestetty purkutaidetapahtumia. Vuonna 2020 Keravan kaupunginhallitus päätti, että Kerava lähtee ensimmäisenä kuntana Suomessa systemaattisesti tarjoamaan tyhjiillään olevia kiinteistöjään taide- ja kulttuuritoimijoille.

Lausunto valtuustoaloitteeseen on valmisteltu kulttuurin tulosityksikössä ja kulttuurilautakunta käsittelee sitä kokouksessaan 23.5.2023.

Lausunto valtuustoaloitteeseen

Kulttuurilautakunta näkee julkisten tilojen taiteen tärkeänä osana kaupunkikehittämistä ja kuntalaisten arkea. Espoo-tarinan arvojen mukaisesti Espoo on vastuullinen edelläkävijä. Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Tätä julkisen taiteen hankkeetkin parhaimmillaan edustavat.

Kulttuurilautakunta haluaa kiinnittää huomiota myös edelläkävijyyden vastuullisuuteen. Valtuustoaloitteessa esitetty purkutaidetapahtuman onnistunut järjestäminen vaatii suunnitelmallisuutta, julkisen taiteen ja tapahtumatuotannon korkeaa ammattitaitoa sekä taloudellisia resursseja. Sujuva poikkihallinnollinen yhteistyö on toiminnan edellytys.

Lautakunta näkee tarkoituksenmukaisena jatkoselvittää Espoon kaupungin mahdollisuuksia toimia tulevaisuudessa yhteistyökumppanina vastaavanlaisissa purkutaidetapahtumahankkeissa kestävästi ja turvallisesti.

Julkisen taiteen periaatteet ja purkutaidetapahtuman järjestäminen

Espoossa julkisen taiteen toteutusta määrittävät Espoon julkisen taiteen periaatteet, jotka kaupunginhallitus hyväksyi 13.5.2019 (§ 169). Periaatteet valmistuivat Espoon kaupungin kulttuurin tulosityksikön ja kaupunkisuunnittelun sekä Espoon modernin taiteen museo EMMAN ohjauksessa Public Art Agency Finlandin laatimina.

Näissä periaatteissa julkisen taiteen toteuttamisesta kiteytetään seuraavasti: "Monipuolinen ja laadukas julkisen taiteen toteutus edellyttää onnistuakseen kirkkaita tavoitteita, selkeitä toimintamalleja ja sujuvaa poikkihallinnollista yhteistyötä. Nämä tavoitteet saavutetaan kaikkien osaamista yhdistäen (Espoon julkisen taiteen periaatteet, s. 4)." Periaatteissa asetetaan julkiselle taiteelle neljä tavoitetta: laatu, kustannustehokkuus, osallisuus ja kokonaiskuva.

Purkutaidetapahtuman järjestämisessä tulee huomioida paitsi Espoon julkisen taiteen periaatteet myös tähän erityiseen tapahtumatuotantoon liittyvät vastuu- ja turvallisuuskysymykset. Näitä kysymyksiä ovat muun muassa vastuutahon nimeäminen, asumattoman kiinteistön (palo)turvallisuus ja esteettömyys, fasiliteettien toimivuus (sähkö, vesi, valaistus, kulkureitit). Lakisääteiset luvat, vakuutukset ja opasteet täytyy huolehtia ajoissa kuntoon. Kohteen avoinnapito vaatii ensiaputaitoista henkilökuntaa asiakaspalveluun ja järjestyksenvallvontaan. Työnantaja (vastuutaho) vastaa henkilökunnan perehdytyksestä, työturvallisuudesta ja työnjohdosta.

On ratkottava lukuisia käytännön asioita, joista seuraavassa muutama esimerkki. Kuinka toteutetaan viestintä? Onko tapahtuma maksuton vai myydäänkö pääsylippuja? Yhteistyö taiteilijoiden kanssa vaatii asiantuntemusta: miten osallistuvat taiteilijat valitaan (avoin haku, kilpailutus, kuraattorin valinta)? Kuinka hoidetaan taiteilijoiden ohjaus ja varmistetaan heille turvalliset työskentelyolosuhteet kiinteistössä? Millainen korvaus taiteilijoille suoritetaan, sisältääkö se myös työajan ja materiaalit?

Kuten edellä todettua, purkutaidetapahtuman menestyksekkäs järjestäminen vaatii aikaa, resursseja, ammattitaitoa sekä vastuullista yhteistyötä. Valtuustoaloitteessa mainitusta Keravan purkutaidetapahtumasta vuonna 2020 vastasi kulttuuriyhdistys Puppa ry. Keravan kaupunki toimi Puppa ry:n yhteistyökumppanina. Näyttelyn tekeminen Ahjon purkutaloon oli pitkä prosessi. Neuvottelut talosta alkoivat marraskuussa 2017 ja tapahtuma avautui yleisölle heinäkuussa 2020. Purkutaide on Puppa ry:n lanseeraama nimi toiminnalle, yhdistys on tähän mennessä toiminut yhdeksässä kohteessa.

Selostus

Valtuustoaloite ja sen tausta

Juri Aaltosen ja 21 muun valtuutetun 20.3.2023 jättämässä valtuustoaloitteessa esitetään, että Espoon kaupunki etsii keinoja kannustaa ja tukea ilman kustannuksia Hartela Etelä-Suomi Oy:tä toteuttamaan Olarissa purkutaidetapahtuman ostamallaan tonteilla. Lisäksi valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupunki selvittää mahdollisuudet osoittaa kaupungin omistuksessa olevia purettavaksi päätettyjä ja/tai muutoin tyhjillään olevia kiinteistöjä purkutaidetapahtumien käyttöön.

Elinkeino- ja kilpailukykyjaosto hyväksyi 6.3. kokouksessaan yksimielisesti jäsen Aaltosen esityksestä seuraavan toivomuksen:
”Elinkeino- ja kilpailukykyjaosto toivoo, että ostaja selvittäisi purkutaidetapahtuman järjestämistä rakennuksissa ennen purkamista.”

Valtuustoaloitteessa todetaan aloitteen taustaksi, että Espoon elinkeino- ja kilpailukykyjaos on myynyt 6.3.2023 päätöksellä Olarin Avaruuskadulta kaksi asuintonttia Hartela Etelä-Suomi Oy:lle. Myydyillä tonteilla sijaitsee tällä hetkellä asumattomia entisiä opiskelijakerrostaloja.

Purkutaidetapahtuman tavoitteena on saada tyhjillään oleva tila hyödylliseen käyttöön. Purkutaidetapahtumalla tarkoitetaan purkamista odottavaan hylättyyn rakennukseen toteutettavia taideteoksia ja niiden muodostaman taidekokonaisuuden näyttelyä. Esimerkiksi Keravalla on järjestetty purkutaidetapahtumia. Vuonna 2020 Keravan kaupunginhallitus päätti, että Kerava lähtee ensimmäisenä kuntana Suomessa systemaattisesti tarjoamaan tyhjillään olevia kiinteistöjään taide- ja kulttuuritoimijoille.

Lausunto valtuustoaloitteeseen on valmisteltu kulttuurin tulosityksikössä ja kulttuurilautakunta käsittelee sitä kokouksessaan 23.5.2023.

Lausunto valtuustoaloitteeseen

Kulttuurilautakunta näkee julkisten tilojen taiteen tärkeänä osana kaupunkikehittämistä ja kuntalaisten arkea. Espoo-tarinan arvojen mukaisesti Espoo on vastuullinen edelläkävijä. Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Tätä julkisen taiteen hankkeetkin parhaimmillaan edustavat.

Kulttuurilautakunta haluaa kiinnittää huomiota myös edelläkävijyyden vastuullisuuteen. Valtuustoaloitteessa esitetty purkutaidetapahtuman onnistunut järjestäminen vaatii suunnitelmallisuutta, julkisen taiteen ja tapahtumatuotannon korkeaa ammattitaitoa sekä taloudellisia resursseja. Sujuva poikkihallinnollinen yhteistyö on toiminnan edellytys.

Lautakunta ei näe tarkoituksenmukaisena edetä asiassa ilman tarkempaa selvitystä purkutaidetapahtumien kestävästä ja turvallisesta toimintamallista Espoossa.

Julkisen taiteen periaatteet ja purkutaidetapahtuman järjestäminen

Espoossa julkisen taiteen toteutusta määrittävät Espoon julkisen taiteen periaatteet, jotka kaupunginhallitus hyväksyi 13.5.2019 (§ 169). Periaatteet valmistuivat Espoon kaupungin kulttuurin tulosityksikön ja kaupunkisuunnittelun sekä Espoon modernin taiteen museo EMMAn ohjauksessa Public Art Agency Finlandin laatimina.

Näissä periaatteissa julkisen taiteen toteuttamisesta kiteytetään seuraavasti: ”Monipuolinen ja laadukas julkisen taiteen toteutus edellyttää onnistuakseen kirkkaita tavoitteita, selkeitä toimintamalleja ja sujuvaa poikkihallinnollista yhteistyötä. Nämä tavoitteet saavutetaan kaikkien osaamista yhdistäen (Espoon julkisen taiteen periaatteet, s. 4).” Periaatteissa asetetaan julkiselle taiteelle neljä tavoitetta: laatu, kustannustehokkuus, osallisuus ja kokonaiskuva.

Purkutaidetapahtuman järjestämisessä tulee huomioida paitsi Espoon julkisen taiteen periaatteet myös tähän erityiseen tapahtumatuotantoon liittyvät vastuu- ja turvallisuuskysymykset. Näitä kysymyksiä ovat muun muassa vastuutahon nimeäminen, asumattoman kiinteistön (palo)turvallisuus ja esteettömyys, fasiliteettien toimivuus (sähkö, vesi, valaistus, kulkureitit). Lakisääteiset luvat, vakuutukset ja opasteet täytyy huolehtia ajoissa kuntoon. Kohteen avoinnapito vaatii ensiaputaitoista henkilökuntaa asiakaspalveluun ja järjestyksenvalvontaan. Työnantaja (vastuutaho) vastaa henkilökunnan perehdytyksestä, työturvallisuudesta ja työnjohdosta.

On ratkottava lukuisia käytännön asioita, joista seuraavassa muutama esimerkki. Kuinka toteutetaan viestintä? Onko tapahtuma maksuton vai myydäänkö pääsylippuja? Yhteistyö taiteilijoiden kanssa vaatii asiantuntemusta: miten osallistuvat taiteilijat valitaan (avoin haku, kilpailutus, kuraattorin valinta)? Kuinka hoidetaan taiteilijoiden ohjaus ja varmistetaan heille turvalliset työskentelyolosuhteet kiinteistössä? Millainen korvaus taiteilijoille suoritetaan, sisältääkö se myös työajan ja materiaalit?

Kuten edellä todettua, purkutaidetapahtuman menestyksellä järjestäminen vaatii aikaa, resursseja, ammattitaitoa sekä vastuullista yhteistyötä. Valtuustoaloitteessa mainitusta Keravan purkutaidetapahtumasta vuonna 2020 vastasi kulttuuriyhdistys Puppa ry. Keravan kaupunki toimi Puppa ry:n yhteistyökumppanina. Näyttelyn tekeminen Ahjon purkutaloon oli pitkä prosessi. Neuvottelut talosta alkoivat

marraskuussa 2017 ja tapahtuma avautui yleisölle heinäkuussa 2020. Purkutaide on Puppa ry:n lanseeraama nimi toiminnalle, yhdistys on tähän mennessä toiminut yhdeksässä kohteessa.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite purkutaidetapahtumien mahdollistamiseksi 20.3.2023
- Espoon julkisen taiteen periaatteet 2019

Tiedoksi